

Õpilasteleht

Hind
10 senti

NR. 14

18. JAANUAR 1939

VII AASTAK.

KESOLI

SITTING BULL?

„ÕPILASLEHE“ ILLUSTRERIMISVÕISTLUSE TULEMUSI

VÕISTLUSTÖÖ

1

„Õpilaslehe“ jõulude-
aegne illustreerimisvõist-
lus leidis väga hää vastu-
võtu meie sõprade seas.
Antud tähtpäevaks oli
saabunud 104 tööd 51 au-
torilt (!). Kuid võistlus
ei üllatanud mitte ainult
tööde rohkusega, vaid —
ja see on vahest tähtsamgi —
saabunud tööde üldiselt kõrge
joonistusliku tasemega.
Mõnigi töö on nii hää, et teeks au igale
ajakirjale vastava jutustu-
tuse illustatsioonina.
Kuid kiitus kuulub ka
igale võistlusest osavõtnule,
sest alles suurest hulgast on
võimalik koorduda hääl toil.
Iga algus on raske, kuid

hää tahe võidab alati. Seda näeme just eriti „Õpilaslehe“ kaastööde osas.
Mõnigi saadab enne hulk töid — hundi suhu, kuni on tabanud kord selle
õige tooni. Seetõttu on oma enesearendamise väärtus igal saadetud tööil.

VÕISTLUSTÖÖ

2

Kuna aga kahjuks pole võimalik kõiki saabu-
nud töid avaldada, siis
vastavalt avaldatud tingi-
musile valis toimetuse ise
kõigist töist 10, mis ilmu-
tame kolmes „Õpilasle-
hes“ ainult numbritega
tähistatult. Viimases le-
hes ilmub ka kupong,
ärasaatmise tähtpäev jne.
Seni aga talletage kõik
lehed, et viimaste tööde
ilnumisel saaksite kõigist
veel korraga ülevaate ot-
suse langetamiseks.

Tööd ilmunud ja hääletustagajärjed selgunud, avaldame ka arvustusliku ülevaate kõigi tööde
kohta ja eriti lehes avaldatutest Agu Peernä sulest.

Hääletajatele oleme varunud aga terve kogu preemiaid.

Tänased võistlustööd (nr. 1, 2, 3) on avaldatud 2. ja 13. leheküljel.

Nr. 14 lk. 2

PACIFIC-RAUDTEE SÜND
Võitlused sõjakate indiaanlastega.
Indiaanlased korraldavad raudtee-
töölisele kallaletunge.
KES OLI SITTING BULL?

(Vaata pilt esiküljel)

OLGU KOHE ALGUL seletatud, et Pacific-raudteeks kutsutakse ülemandri-raudteed Põhja-Ameerikas, mis teatavasti ulatub Atlandi ookeani äärest Vaikse ookeanini. Viimase ingliskeelne nimetus on THE PACIFIC, mille järgi sai nimetuse ka pikk raudteeliin.

Selle raudtee ehitamine oli üks raskemaid ning ainulaadsemaid ettevõtteid Ameerika asundamise ajaloos, kuid sellega algas ka pöördepunkt piiramata võimaluste maa arenemises. Tsivilisatsioon tungis kiirel sammul läänest itta, kuid hävitas samal ajal indiaanlaste vaba elu.

Mõte, ehitada raudteed põiki üle Ameerika, tekkis õieti kohe, kui esimene raudtee tuleproovi õnnelikult üle elas. Kuid töö algus venis ja venis. Venis kuni aastani 1869, siis viimaks siiski hakati mõtet teostama. (Seega on käesoleval aastal PACIFIC-raudtee 70. „sünnipäev“.)

Juba maastiku mäGINE laad andis inseneridele palju päämurdmist, kuid suurimat päävalu tegid sõjakad indiaanlaste suguharud. Raudtee tuli ehitada tõelises sõjaoludes. Töölised liikusid pikkaes karavanides, vagunites, mida vedasid härjad, kuid hästirelvastatud kaitseväesalkade saatel, sest indiaanlased korraldasid aruhtihti raudtee töölisele kallaletunge.

INDIAANLASTE KÜSIMUS oli neil ajal Ühendriikidele raskemaks pählaks. Pooldati koguni arvamist, et indiaanlased tuleb sootuks hävitada tule ja mõõgaga, sest muud katsed neid rahule sundida ebaõnnestusid. Varemattel aega-

del püüti neid uljaid looduslapsi põllutööle harjutada. XVIII s. keskpaigu eraldati neile suurem maa-ala, kuhu asus umbes 60 000 indiaanlast, kuid neile ei meeldinud rahulik töö. Nad hulkusid laiadel lagedatel väljadel, elatades end jahist ja kalapüügist. Pea aga selgus, et punanahkadele määratud piirkonnad sisaldavad rikkalikult maapõue-varasid — kivisütt ja mineraale. See meelitas indiaanlaste alale kokku palju ettevõtjaid ja kaevandustöölisi. Indiaanlased haarasid relvad... Algab Sitting Bulli (Istuva Härja) tegutsemisajajärk. Sitting Bull oli indiaanlasest pääliku Jumping Bulli (Hüppava Härja) poeg, sündinud Põhja-Dakota piirkonnas a. 1837.

SITTING BULL ASTUB oma mees-
tega valgetele vastu, kuid peab taganema kaugemale põhja poole. Kuna siin leiti ees raudteetöölised, algas päälitungs nendele. Kuigi valitsus määras indiaanlastele teise asupaiga, ei mõtelnudki viimased kolida. Saadeti siis neile vastu valitsuse väesalk. Aga lahinguis metsades ja mägede vahel pidid nad võidukate Sitting Bulli meeste eest põgenema. Kuid indiaanlasedki pidid taanduma, kuna nende vastu saadeti uusi vägesid. Järgnevad mõned rahulikumad aastad.

Kuid 1890. aasta lõpul algavad uued rahutused. Uuesti kavatses Sitting Bull astuda oma rahva etteotsa, kuid valitsus jõudis ette ja andis käsu Sitting Bulli vangistamiseks. Ruttavad kohale suure väesalga saatel 30 politseinikku. Alul jäävad sõdurid mõne kilomeetri kaugusele Sitting Bulli majast, et oodata vas-

tavat märguannet politseinikelt. Kui viimased olid saabunud kohale, läinud leitnant Head, nende juhataja, Sitting Bulli majja ja lugenud ette vangistamiskäsu. Sitting Bull haaranud aga revolvi, tormanud majast välja ja hüpanud hobuse selga. Samal hetkel aga tabas teda leitnant Head'i kuul. Kuna indiaanlasi oli kaugelt enam, taganesid politseinikud Sitting Bulli majja, et oodata abi. See saabuski ja indiaanlased sunniti taganema. See sündis 15. dets. 1890. aastal.

Sitting Bulli surm aga ei vähendanud indiaanlaste võitlusindu, pigem osutus see uueks sõjahüüuks haarata jälle relvad kahvanägude vastu. Nimelt ehitati sel ajal raudteed Kanadasse. Siingi püüdsid indiaanlased ehitustöid takistada, aimates, et pikkadel raudseil teedel läheneb nende kadu. Kuid pidid siiski alluma valgete kasvavale ülevõimule. „Kahvanäod“ olid saanud valusaid õppetunde ja nii oli ehituste juurde saadetud suuremaid väeüksusi. Kasvas raudtee, mille üks ots ulatus Atlandi ookeani vetesse, kuna teine lõppes Vaikse ookeani kaldal.

See on osa ajalugu, Ameerika ajalugu.

AMEERIKA SAI RAUDTEE, mille tagajärjel algas üldine kiire areng, mis aga paratamatu ohvrina hävitas vaba ja sõjaka indiaanlase. Punanahkade suur aeg kuulus minevikku...

E. RAIDMA

Elanikkude arv linnades

Meie linnades elab (esimesel kohal — meeste arv, teisel — naiste arv ja kolmandal kohal — elanikkude üldarv):

Tallinn	63 885	81 231	145 116
Tartu	25 978	34 151	60 129
Narva (koos N.-Jõesungaga)	10 095	13 683	23 778
Pärnu	9 399	12 365	21 764
Nõmme	9 597	11 902	21 499
Viljandi	5 443	7 356	12 799
Valga	4 636	5 679	10 315
Rakvere	4 373	5 798	10 171
Võru	2 932	3 484	6 416
Haapsalu	2 148	2 866	5 014
Petseri	2 321	2 559	4 880
Kuressaare	2 200	2 664	4 864
Tapa	1 825	1 939	3 764
Paide	1 562	1 892	3 454

Türi	1 523	1 752	3 275
Tõrva	1 434	1 702	3 136
Põltsamaa	1 283	1 664	2 947
Jõhvi	1 156	1 332	2 488
Mustvee	1 096	1 360	2 456
Mõisaküla	1 151	1 243	2 394
Otepää	969	1 246	2 215
Sindi	912	1 160	2 072
Kunda	998	1 038	2 036
Elva	949	1 086	2 035
Antsla	726	840	1 566
Kallaste	701	834	1 535
Kärdla	620	908	1 528
Kilingi-Nõmme	655	858	1 513
Jõgeva	595	664	1 259
Keila	524	641	1 165
Suure-Jaani	457	663	1 120
Mustla	434	550	984
Paldiski	319	411	730

Arvutage kokku palju on Eestis linnaelanikke. Mitu % teeb see meie elanike üldarvust?

KOOLIDELE AUHINDU

Jätkates möödunud aastate traditsiooni on „Õpilasleht“ varunud ka tänava koolidele preemiaid, et seega osutada väikest tänu koolidele, kus on kõige enam „Õpilasleht“ innukaid sõpru — tellijaid.

SUURPREEMIAID on tänava **KAKS**

1. **VÄIKE TRÜKIKODA (ARSA)**

2. **LINNUSE MUDEL**

3.—10. **RAAMATUID**

Preemiaid jagame 10 koolile, kust suhteliselt õpilasarvule, on kõige enam „Õpilasleht“ tellimisi.

Allpool avaldame tabeli, mis näitab koolide tellimiste seisusummaliselt, kuna talitusel praegu puuduvad andmed õpilaste arvu kohta.

1. Kaagvere Algkool	102.—
2. Püssi Algkool	64.—
3. Tallinna L. 2. Algkool	54.—
4. Nuia Algkool	46.60
5. Võõbste Algkool	46.40
6. Laiuse Algkool	46.—
7. Tallinna 8. Algkool	46.—
8. Helme Algkool	40.—
9. Vastse-Kuuste Algkool	38.—
10. Tartu L. 4. Algkool	37.40
11. Tallinna L. 1. Algkool	36.—
12. Valga L. 3. Algkool	31.—
13. Madsa Algkool	30.—
14. Viljandi H. S. Algkool	30.—
15. Jõgeva Algkool	30.—

Koolide võistlusest osavõtu ja viimaste tellimiste ärasaatmise tähtpäevaks on 1. veebruar 1939.

**KOOLID,
TEATAGE OMA ÕPILASTE ARV!**

ME SUUREGA OMA S

Helin Leede, Narva

L.

ÜLE MAA RUTTAB PÕHJATUUL

Üle lumiste väljade tõttab põhjatuul,
Jutustades muinaslugu loodusest,
Imelisi laule laulab ta huul,
Kare ja vallatu põhjatuul
Tõttab üle maa!

Üle metsade tõttab ta, põhjatuul,
Tungib laande ja lepiku rüppe,
Raputab valget lund ta metsapuul,
Vallatu hüppe teeb põhjatuul,
Üle hangede lumise ladva.

Üle talvise looduse ruttab põhjatuul,
Too pakase ulakas veli.
Tõttab vihisedes üle järvejää,
Ei veel sinnagi peatuma jää,
Ikka edasi, edasi ruttab ta,
— üle maa!

H. Naaris, 13 a., Helme

VALGUS TULI

See oli hallidel hilisügiesil päevil,
kui ilmusid mehed „sihti“ ajama uueks
elektriliiniks, mis pidi tooma meie koo-
lile uue valguse.

Varsti seejärele kolisesid talumeeste
vankrid, suured metsahiiglased pääl.

„Üks, kaks ja korraga!“ tõsteti need
vankrilt maha ja mindi rahuga koju, sest
nende küüdpäev oli tehtud uue valguse
saamiseks.

Labidameeste hoolsa töö järele olid
suured augud maa sees ja sinna püstitati
nüüd need laasitud „metsahiiglased“.

Oli sügishommik, kui tegime jalutus-
käigu orgu. Meie tähelepanu köitis
kõigepäält talumees, kes vedas adraga
pikka punast „elukat“, kuid hiljem sel-
gus, et see oli elektritraat uue liini ehi-
tamiseks.

„Toh-oh hullu!“ hüüdsid poisid, „va-
nasti vedasid kilplased valgust kotiga,
kuid nüüd veetakse koguni adraga!“

Samuti arusaamatuks jäi asi, kust tu-
leb siis see elekter? Kui mõni tar-
gem tähendas, et Ulila soost, siis jäi
neile, kes seda küsisid, kindel aimdus,
et Ulila soosse on pistetud traat ja seda
mööda tulebki see elekter.

Mõni tähendas veel asjalikult juurde,
et meil siin läheduses on soid küll, võe-
tagu siit, tuleb odavam...

Läks enne hulk aega, kui õpetaja
suutis selgeks teha, mispärast just elek-
ter tuleb Ulila soost. „Sinna on ehitat-
tud tarvilik jõujaam, mis saab kohapäält
odavat kütet,“ rääkis õpetaja.

Elektri toomine m a j a s s e läks no-
bedasti. Puuriti auke seintesse, pandi
ja seoti traate ning nuppe.

„Seda küll minu pää kinni ei võta,
vast vanema klassi õpilastel võtab,“ rää-
kis naljahammas Toomas õpetajale.

Nüüd aga särab me koolimajas elek-
ter. Lambid, mis suitsetasid ruumide
laed mustaks, viskasime röömuhõisete
saatel „vanarauaks“. „Kadu lampidele,
elagu elekter!“ hüüdsid poisid.

Joonuks, 14 a., V-Maarja

L.

Kalur

*Kõrkjad tasa sahisevad,
tuulehoog käib üle vee,
lained järvel kohisevad,
toovad liiva rannale.*

*Kalamees on üksi järvel,
üks suure tormiga.
Julgelt seisab tõrvat venel,
torm ei teda kohuta.*

*Mässavad ta ümber lained,
järv, see nagu kisendab.
Kalamees on siiski kaine,
endas jõudu sisendab.*

*Äkki viskab parda üle
mässav laine, tormihoog
pühib parvelt kalamehe,
kaissu tõmbab laintevoog.*

Õppetarbeid

kooskõlas õpetajate ja õpilaste soovidega valmistatakse ajakohaselt sisustatud ETK tehaseis

ETK koolivihud, vesivärvid „Vikerkaar“, ETK kooliranitsad, portfelliid ja tindid

ON PARIMAD KAASLASED
EDUKAL ÕPETÖÖL

Müügil ühiskaupluses ja koolitarvete müügikohtades

Kaljo Ruut, 14 a., Vahastu

P.

METSAMEHEKS

Jaan oli täna esmakordselt metsas. Ta oli tahtnud juba mineval aastal Antsuga koos metsa minna, kuid isa oli öelnud, et „kont veel nõrk“, mis sa nii kipud. Ja Jaan oli jäänud. Kuid tänavu ei tahtnud ta kojujäämisest kuuldagi. Ants kui vanem oli juba metsatööga tuttav.

Metsas lasti esmalt maha paar kuusekrässi, mille okstest tehti siis tulehakatust. Tuli ei tahtnud aga kuidagi süttida, sest oksad olid märjad. Varsti ometi kerkis üles kähar suitsusammas. Nüüd lasti maha esimesed suuremad puud. Ega see mahasaagimine nii lihtne olnudki, andis päris nühkida. Aga maha nad läksid. Laasisid kõrvalseisvad puud ära, ja üks männijurakas lõi suurel kasel ladva päält nagu vikatiga.

Lõunaks olid puud laasitud ja oksadki põletatud. Ja päris hää oli tule ääres süüa. „Kui sa kodus niisuguste kätega lauda läheksid!“ naeris Ants. Õhtuni kestis saagimine ja ladumine. Siis enne videvikku lasti veel maha paar kuuse. Milleks seda, sellest ei saanud Jaan aru, ta tahtis nüüd koju, voodisse oma valutava seljaga. Ants ei lasknud kõiki kuuseoksi tulle loopida, vaid ladus tule äärde hunnikusse. Nüüd alles seletas Ants, miks nii tehtud — keegi ei taha ju esimesena koju minna. Seepärast istutakse kasvõi keskööni tule juures.

Varsti läheb siiski muist töölisi koju. Ka Ants ja Jaan lähevad nüüd koju. „Küllap homme pööratakse sind, poiss, linadega!“ naerab isa kodus. Vaevalt sõõdud, kui juba voodist kostis norskamine. See oli Jaan.

MEIE KIRJAKAST

E. Jents — Koondasin; K. Raig — Viha-vaen; L. Tuur — Lumesõda; L. Hannula — Koolis; M. Tuur — joon. hirvega; H. Pihlaste — muster; I. Veermäe — Vaba Eesti; E. Schmidt — naljad; R. Kaim — Jõuluõhtune; S. Solon — Esim. lumi — JAA. Antsuke (vaatame avald., sest jõulud on möödas. Muide on need oma tööd?).

H. Pihlaste — naljad; V. Erm — Talv; E. Jents — Ilmari tarkus, Ajad, Eestile; H. Haas — Kurat lahti, joon.; H. Oja — Kuidas veetsin jõulud, Talv, nali, Kodu, joonistused (need on ju maalide järgi, tuleks ka märkida...); I. Veermäe — Hunnik suurem; V. Haugas — Vabaduspäevaks; H. Leede — Laul hõimust,

koolilapse elu, Kaktus, Eestile; J. Lillemäe — Lumi, Jaak; H. Joonuks — Siluetid; E. Käbiste — Koolimaja, joon.; E. Kirss — Esimene jää, naljad, Talv, joon.; H. Siilats — 2 nalja; L. Hannus — Talvel; J. Kooskora — Põrgu; B. Jaanikson — Talv, Lumi, Talve ootel, Koletis; H. Koppel — Lume ootel, naljad, usaastaks; E. Reinumägi — Klu-klu; K. Kaljulaid — Koot; E. Suviste — naljad, joon.; V. Ummik — Kooliteel; H. Pihlaste — Kalur (muide, rannamotiivid on väga hääd, katsetage veel); E. Saarelind — joon. Võõralt rajalt; J. Lillemäe — Miki; L. Tuur — Kitsed; J. Kooskora — Mälestus, naljad; H. Haas — Õhtu, Laager; U. Villig — Üleskutse (noorte org. on meil vastavad seadused, nii „lihtsasti“ ei saa nagu Teil); V. Ulst — nali (üldtuntud!); E. Pill — käärilõige — Ei.

annab mõistatusi

Me oleme Naasklile abi- vaimudeks

Pääle tunde läksime kõik koju.

„On sul palju veel mõistatusi? — küsisin riiteruumis Naasklilt.

„Oi, vagunitäis! Ainult kõigi jaoks ei ole veel vastuseid.“

„Näita, missugused mõistatused sul veel on,“ mangus Kusti.

„Mis sa neist vaatad, aru ikka ei saa. Mul mõistatused alles kirjutamata, ainult joonised on kõik valmis.“

Naaskel soris tükk aega vihikus ja avas lõpuks lehekülje, täis igasuguseid elukaid.

„Siin lõvi hüppas vaguni katusele ja see siin on vahva masinist. Need on hunt, sokk ja kapsad paadis. See on lendav hiir ja pääsuke. Siin on kalamari, siin jaanalind ja kilpkonn, siin ahv ehitas kiige, siin on meie koer Tuks. Hakame koos vastuseid sepitsema. Mul on pää täis mõistatusi, äkki unustan mõned veel ära.“

„Tahad, tuleme pärast sinu juurde?“ küsis Kusti.

Naaskel oli kohe nõus ja me otsustasime, et kui kõhud on kõigil täis söödud, siis kohtume Naaskli kodus.

Taatsin Kustist ette jõuda, aga meil oli lõunaks kalapraad, puha luu-puru teine, või seda siis kiiresti sööd. Kui tõmbasin Naaskli uksekella, oli Kusti see mees, kes lahti tegi.

„Naasklil on juba üks mõistatus valmis!“ hüüdis Kusti. Oi, kus ikka jube! Lõvist.“

Asusime kohe asja juurde ja Naaskel luges:

Ülesanne nr. 5.

LÕVIST JA VAHVAST MASINISTIST

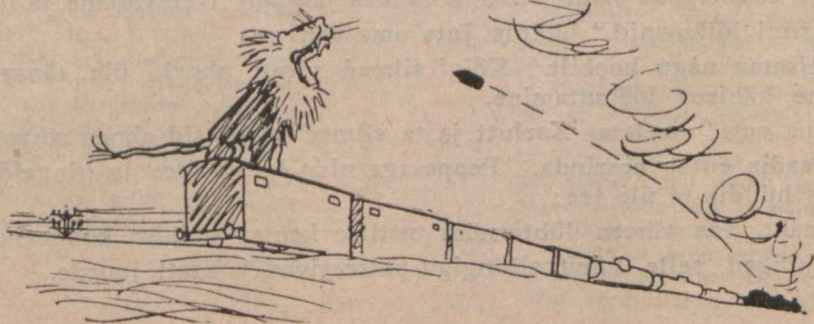
„Rong tormas kõrves 60 km tunnis. Vagunites ammusid lehmad. See meeldis ühele lõvile. Äkki masinist näeb, et viimase vaguni katusel on lõvi. Masinist polnud argpüks, võttis revolvri ja laskis lõvi pihta. Oletame, et revolvri kuul lendab ka 60 km tunnis*). Kui masinist sihtis õieti, mis juhtus lõviga?“

„Seda mõistatust ma ise välja ei mõtelnud,“ tunnistas Naaskel. „Mu vend on masinist, tema rääkis. Minu arvates on asi nii. Kui rong sõidab tunnis 60 km, siis kõik, kõik, mis rongis, lendab ka tunnis 60 km. Kas masinist on rongil? Just. Kas revolver on rongil? Just nii. Kuul on revolveris, seega ka rongil.“

„Tean, tean! — karjus Kusti. — Lõviga ei juhtu midagi, söögu kas või kõik lehmad ära. Vaadake, mis sündis enne kui masinist lasi? Vedur, masinist, revolver ja kuul revolveris lendasid kõik edasi 60 km tunnis. Kas nii? Peame meeles: 60 km edasi.“

„Tean, tean!“ hüüdis Naaskel vahele. „60 km edasi... Aga pääle paugu, püssirohu plahvatusest, kuul lendab 60 km tunnis tagasi, lõvi poole. Tuleb nii väl-“

*) Tegelikult lendab kuul muidugi palju kiiremini. Järg lk. 10

SÕJAKAD VUTIPOISID

Katkend R. Janno noorsooraamatust „Vutimehed“

Kordese tänava lõppjätkul oli väike plats, mis oma liivasegasel pinnasel kandis ainult mõningaid äbarikke rohuliblesid. Kuid võib-olla, et kehva rohukasvu põhjuseks oli ka see, et ümberkaudsed poisid kasutasid platsi jalgpallilöömiseks.

Kordese ja Valkspargi tänava poisid olid kahes laagris. Mitte küll muidu, aga jalgpallis tingimata. Ka täna oli kõva lahing oodata ja Peeter munserdas juba tükk aega vuti kallal, et see igati kangele võitlusele vastu peaks.

„Juts, väravasse!“ hõikas Peeter. „Rein ja Artuss on pekid, ja aavpekid... nojah, Sass ja... Viilupoiss või? Nojah... Ja meie Värdiga oleme sturmavoid.“

Mäng läks lahti. Seitse meest seitsme vastu. Väravatulpadeks olid kivid ja jalgpallisaabasteks paljad varbad.

Peeter lõi mängule kohe koleda hoo sisse ja esialgu polnud muud kuulda kui puhkivat löötsutamist. Alles siis, kui vutt kaldus Valkspargi poiste värava poole, algatas Peeter kiljuvat sõjakisa, mis varsti kandus ka kõigisse teistesse.

Vutt veeres jalalt jalale, veeres poissegi uperkuuti üksteise selga. Varbad ei pidanud tihkjale liivale ja teravatele kividele kuigi palju vastu — juba oli näha mõrastunud küüsi ja Peetril olid koguni mõlemad suured varbad löödud tugevasti maraskile.

Aga sellele praegu ei mõeldud. Au oli kaalul. Võitlus võttis ikka kõvema hoo ja tõmmati alles siis pisut hinge tagasi, kui Valkspargi poistele oli löödud esimene värav. Lööja au võttis Peeter kohe muidugi enesele, kuigi suures väravaeelses sabinas polnud kellelgi mahti tähele panna, kelle tõukest just pall kivide vahelt läbi vuhises.

Valkspargi „kollkipper“ sai oma poiste käest endast-mõista kõva peapesu ja Peeter hõikas:

„Tulete siin meestega lööma! Kümme kolli saate täna nagu niuhti!“

Aga see „niuhti“ kippus küll esialgu Kordese poiste eneste kallale, sest varsti tabas nende värava saatust kaks „kolli“ teineteise järele.

„Kaks — üks!“ hõisati. „Täna saate vihusauna! Peeter, roni lavale!“

„See oli sohiga tehtud,“ karjus Peeter. „Karlutt oli ahvsaitis!“

„Ära siin tule, sinu seljatagant löin,“ löötsutas Karlutt.

„No näed, ma ütlesin, ei saa ilma rehveriita. Jukerdavad ja teevad sobi,“ tusatses Peeter.

„Löö pall lahti,“ käsutas Värdi.

Mäng jätkus. Kuid keset kõige suuremat hoogu ja kisa tuli midagi vahele, mis lõi tänase mängu keskelt katki.

Teiselt poolt platsi, mööda Valkspargi tänavat tuli aegamööda kõndides salkkond värvimütsilisi poisse ja suundus Kordese tänavasse. Ühel pikemal, kes kõndis kõige ees, rippus näpu otsas kõlkudes jalgpall. Helekollane ja verivastne.

„Näe, paruni jõlkmanid,“ hüüdis Juts oma väravast.

Mäng seisatas nagu hoobilt. Kõigi silmad visati ahnelt üle tänava, kostis ainult üldine kähisev löötsutamine.

„Päris uus vutt,“ neelatas Karlutt ja ta silmad hiilatasid ahnes säras.

Peeter seadis enese eesrinda. Peoplesaga nina kuivatades ja hingeldamist tagasi surudes hüüdis ta üle tee:

„Juute naht, vas värten lühternöör tastiise kantse polüür, kommensiäär.“

„Kuhu junged selle luhvtpallongiga patseerivad?“ lisati juurde.

Saksapoiste salk seisatas. See, kelle näpu otsas kõlkus jalgpall, hõikas vihase-
selt:

„Suu maas!“

„Eesti sulid!“ kiljus keegi kilava häälega.

„No poisid, veri ja välk, parunite põrguvägi!“ hõikas Peeter. „Ohoi!“ Ja kivi langes kopsatades vastu vastasplanki. See oli märguandeks. Järgmisel pilgul tormies kogu poistekobar täit vauhti üle tee, kõmav sõjakisa mattis vaikselt tänavat.

Nüüd polnud enam kaht laagrit, polnud Kordese ega Valkspargi poisse, oli ainult üks sõjahulk ühist vaenlast nuhtlemas.

Vaenlane nägi jalamaid, et siin võib asi tuliseks minna ja nii lidusid värvi-
mütsid kogu hingest läbi Kordese tänava Paldiski maantee poole. Jalgpalliga mees mõõtis maad kõige ees, helekollane pall tehes peos kõrgeid kaari.

„Ärge laske pirusid Paldiiskisse,“ karjus Peeter. „Litsume juurde!“

Paldiski maantee oli põgenejaile pääsuks, sest see oli rahvarikas tänav ja peasi — seal liikus linnavaht. See oli aga niisugune ametmees, kelle ees tundis au-
kartust isegi Peeter. Ja nagu õnnetuseks ilmuski ta otse sel silmapilgul Kordese
tänava nurgale ja jäi silmitsema eemalt lähenevat sõjalaste hulka.

„Kardavoi!“ hüüdis Juts ja tegi nõksu jooksu pidurdamiseks.

„Mis siis?“ kähistas Peeter. „Pole asjagi.“ Aga ometi jäi ka tema samm
aeglasemaks ja kõigil teistelgi kadus hoog kontidest. Joosti veel pisut maad
nagu eneselohtutuseks ja siis oli kõigil pidur pääl.

„Nad läksid Toome orgu palli lööma,“ seletas Juts. „Toomkooli poistel on seal
vutiplats. Ma kord nägin, kui käisin Kitsepõrguse kolamas. Aga nad ei löö
midagi, ei oskagi. Olgugi et on nahkvutt ja kõik.“

FOTOKURSUS 6

23 (80)

1) Pildistada ainult siis, kui jätkub küllalt valgust meie aparaadi tarvis.

2) Kui aparaadi katik võimaldab meile teha soovitud liikuvast motiivist pilti (kui seda lubab ettenähtud särikiirus).

3) Kui pildistamise ja valguse langemise suund võimaldab valida meie aparaadi katikul olevat säriaega.

4) Parem kaugemalt, kui tahame paremaid tulemusi.

5) Hetkvõtte tuleb harilikult teha käest, sest aparaadi jalale seadmine nõuab aega ning pildi motiiv pole surutav püsivaks poseerimiseks.

6) Kui aga sündmust on võimalik seisma jätta poseerimiseks, siis kasutagem juba aparaati jalal aegvõttele vastavalt.

7) Hetkvõtet vabalt käest ei tohi teha mitte alla $\frac{1}{25}$ sek., muidu võime pildi rikkuda iseenese liikumisega.

20 (77)

Kevad- ja suvekuudel võime üldiselt võttes teha hetkvõtteid k. 8—18-ni (maist augusti lõpuni). Septembrist kuni aprilli lõpuni on aeg kasustatav üldiselt vaid k. 11—14 vahel.

On ju võimalik pildistada ka väljaspool antud kellaaegu, kuid hetkvõtteiks need ajad ei sobi enam hästi, sest päikesekiired väljaspool seda aega annavad rohkesti kollast valgust ja vähe ultravioletti kiiri, kollane valgus aga avaldab väga nõrka mõju fotoplaadile ja me võime saada rohkesti allavalgustatud võtteid.

Hetkvõtte puhul (liikuvate esemete pildistamisel) peame pääle kõige muu pidama silmas 1) aparaadi liikumisesuuna suhtes ja kaugust liikuvate esemete suhtes (ka kauguse skaala lõpmatuse seisus), et soovitud motiiv meil pildilt ära ei page või vähemalt ei näita, et ta seda teha tahab.

Arvestades liikumisekiirusi ja liikumissuundi olgu siis antud väike võrdlustabel, mis näitab

NAASKLI MÖISTATUS

ja, et kuul ühel ja samal ajal lendab 60 km edasi ning 60 km tagasi. Tähen-
dab...“

„Kuul seisab ühel kohal!“ hüüdsime kõik kooris.

„Ja ei tapa lõvi, ei tapa, ei tapa!“ hüüdis Kusti. „Just nii, nagu mina mõtlesin. Kirjuta kähku vastus.“

Mina istusin kirjutama.

„Rongi tõttu lendab kuul 60 km edasi. Püssirohu tükkest aga 60 km tagasi. Kes seisab paigal see märkab, et kuul ei lendagi. Aga lõvi...“

„Pidage!“ panin sulepää käest. „Aga lõvi lendab ju kuuli poole!“

„Lõvi?“

„Kuuli poole?“

„Muidugi, sest lõvi lendab ka koos rongiga edasi. Kuul seisab paigal, aga lõvi lendab ta pihta ja patsti käpad ülespidi!“

„Kuidas see võib olla, et lõvi lendab kuuli pihta?“ päris Kusti. Aga me Naaskliga üks-kaks-kolm tegime talle kõik selgeks. Mis vahe sääl on, kas lauba pihta või vastu laupa? Sina lendad kuuli pihta või kuul sinu pihta, ikka oled surnud mees ja muud midagi.“

Kirjutasin vastusesse:

„Aga lõvi lendab vastu kuuli suurruks, kui rong mitte väga pikk ei ole.“

21 (78)

Objekt. suund liikuv. esemeile	Minimaalne lubatav särekiirus liikumise suundade järgi *).		
	↑ a	↗ b	→ d
1) Mängivad lapsed, loomad aegl. liikum.: a) kaugemalt võttes b) sama lähedalt võttes	$\frac{1}{10}$ $\frac{1}{25}$	$\frac{1}{25}$ $\frac{1}{50}$	$\frac{1}{50}$ $\frac{1}{100}$
2) Tänavasünnimused, elavalt mängivad lapsed: a) kaugemalt b) ligemalt	$\frac{1}{25}$ $\frac{1}{50}$	$\frac{1}{40}$ $\frac{1}{80}$	$\frac{1}{50}$ $\frac{1}{100}$
3) Hobusõiduk aegl. sõidul: a) kaugemalt b) ligemalt	$\frac{1}{25}$ $\frac{1}{50}$	$\frac{1}{50}$ $\frac{1}{75}$	$\frac{1}{75}$ $\frac{1}{100}$
4) Rattur paraj. sõitev: a) kaugemalt b) ligemalt	$\frac{1}{50}$ $\frac{1}{75}$	$\frac{1}{75}$ $\frac{1}{100}$	$\frac{1}{100}$ $\frac{1}{125}$
5) Tramm, auto, rattur, hobune — liikum. kiirus kuni 15 km tunnis: a) kaugemalt b) ligemalt	$\frac{1}{50}$ $\frac{1}{100}$	$\frac{1}{100}$ $\frac{1}{200}$	$\frac{1}{250}$ $\frac{1}{500}$
6) Mitmes. sportvõtted: a) kaugemalt b) ligemalt	$\frac{1}{100}$ $\frac{1}{250}$	$\frac{1}{200}$ $\frac{1}{500}$	$\frac{1}{500}$ $\frac{1}{1000}$
7) Raudteerong, kiirelt sõitev auto: a) kaugemalt b) ligemalt	$\frac{1}{200}$ $\frac{1}{500}$	$\frac{1}{500}$ $\frac{1}{1000}$	$\frac{1}{1000}$ $\frac{1}{2000}$

22 (79)

ühtlasi säreaja minimaalsust, mille juures veel võetavad esemed enamvähem hetkeliselt plaadile „seisma“ jäetakse.

Nagu tabelist nähtub, kõigub võimalik säreiaeg $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{2000}$ sek.

Et meie amatööraparaadid harilikult võimaldavad pildistamist $\frac{1}{25}$ — $\frac{1}{100}$ sek. piirides (kalimad kompuur-katikutega kaamerad $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{250}$ — $\frac{1}{500}$ sek.), siis tuleb meil tahes-tahmata loobuda igasuguste kiiresti liikuvate esemete pildistamisest. Kui me seda siiski teeme, siis parem võimalikult kaugemalt.

Üldkõikuvõttes olgu selle rühma võtete kohta meelega, et:

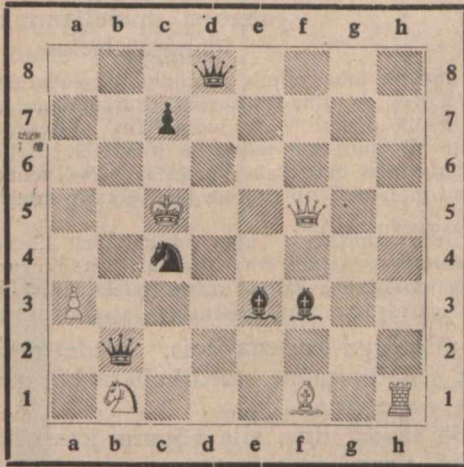
*) Liikumise suund a näitab, et aparadi objektiiv on võtmise aegu suunatud kas liikumise-suunale vastu või järele; b — apar. objektiiv tabab liikumist küljepäält (poolprofiilis); d — liikuv ese läheb apar. objektiivi eest risti mööda.

64 ruutu

MALE 12

Mustad.

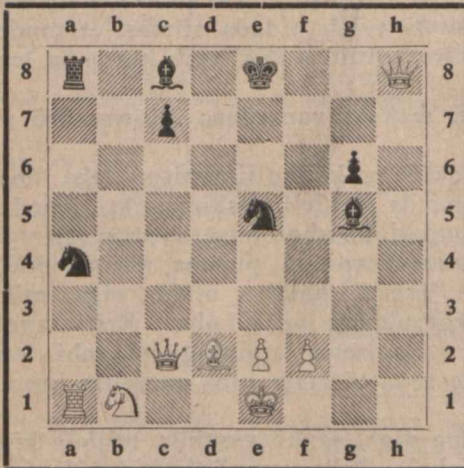

Valged. Joon. 24.

Harjutus nr. 1

Valged annavad kadu mustale kuningale, et aga must oma kuningat on suuteline kaitsma, hävitab valge musta vankri, tehes seega suure vea, sest mustad kohe annavad kadu valgele kuningale. Kuna valged oma kuningat kaitsta ei saa, kaotavad nad mustadele. Misuguste käikudega see sünnib? (2 käiku valgetelt, 2 mustadelt.)

Mustad.

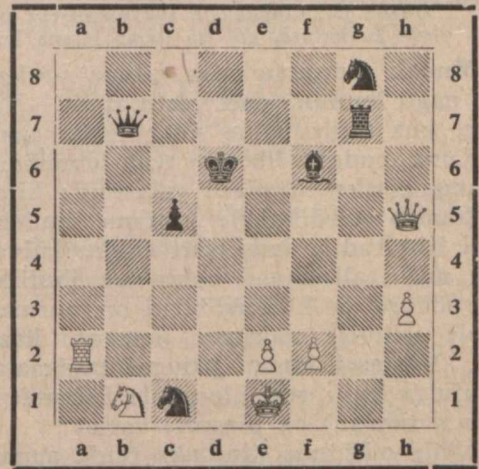
Valged. Joon. 25.

Usun, et kolmest antud näidist peaks jätkuma selleks, et ära õppida malendite koostamängu. Katsuge nüüd ise lahendada mõned näited omakäel, enne kui läheme edasi järgmise osa juurde.

Et teada oleks, kas olete suutnud õieti lahendada ülesande, selleks võrrelge oma tulemust järgmises numbris antud vastusega.

NÄIDIS 2.

Mustad.

Valged. Joon. 20.

Siinjuures toome malekursuses nr. 10 puudunud seis. Valgete seis on endine (vt. „Õ“ 11/12), kuna mustad on nüüd juurde pandud.

Mudellennuk algajaile

Juhatusi mudellennuki
lennutamiseks.

Loodetavasti on lennuhuvilistel poistel mudellennuk juba valmis ja oodatakse juhatusi, kuidas seada mudel lennukorda. Neile poistele, kes ei tulnud plaanide suurendamisega hästi toime (trükitehnilisil põhjusil ei olnud võimalik plaane anda loomulikus suuruses), ütlen, et valmistage omale mudellennuk täpselt nii suur, kui märgitud joonistel. Selle mudellennuki lennuomadused on ainult veidi halvemad oma kaks korda suurema venna lennuomadusist. Järgnevalele juhatusetele alluvad mõlemad, nii suurem kui väiksem mudel ühte viisi.

Poisid, teie mudellennuk on mõeldud väljas lennutamiseks. Tema on ehituselt lihtne ja tugev, aga ka raske. Seetõttu on tema lauglemisnurk kaunis suur, samuti lennukiirus. Hääde lennutulemuste saavutamiseks peame startimiskohaks valima mõne mäekünka, kivi või ka katuse, kui isa lubab minna katusele. Aga algame oma juhatusete otse algusest.

Mudeli lennutamiseks valime tuulevaikse või nõrga tuulega ilma. Mudel stardib, nagu lennuk, alati vastu tuult. Vastavalt sellele valime stardikohaks kõrgendiku, kus tuulepoolne külg lendu takistavate esemeteta.

Kuna mudel võib läbi teha lennuõnnetuse ja saada viga, siis võtame kaasa ka parandamiseks vajalised vahendid: liimi, käärid, pappi ja paberit.

Jõudes stardikohale vaatame mudeli hoolega järele, kas on kõik ühenduskohad hästi liimitud ja tugevasti kokku kuivanud, kas tiibade kohtumisnurgad, s. o. nurgad, mille all tiivad kohtuvad õhuliikumisega, on mõlemil tiival ühesuurused, kas pöörde ja kõrgustüürid on normaalasendis, s. o. paistavad otse eest vaadates ainult esikülje paksuse joonena, kas tasakaalustaja liigub kerel küllalt tihedalt. Vastasel korral paneme tasakaalustaja vahele puust kiilukese, kas tiibade v kuju (v kuju, sest ülespoole painutatud tiibade kuju sarnaneb eest vaadates lameda v tähega) on plaanile vastav.

Nüüd määrame kindlaks tuule suuna, võtame mudeli kahe sõrmega umbes tiibade tagakülje kohalt kätte, sihime mudeli umbes 10 m eespool maas oleva märgi pihta ja tõukame kerge tõukega mudeli lendu. Startimise juures peab mudeli esimene ots olema veidi kallutatud allapoole, samuti tuleb pidada silmas, et mudel oleks tõugatud otse märgi suunas. Kaldu ja viltu hoitud mudel teeb kurve ja lendab üldiselt ebakindlalt.

Lennuasjanduse juures on suurimal määral maksev vanasõna: „Kärme töö on kärnikune, illuka töö ilusa!“

Mudellennukit ehitades tuleb kõik üksikosad ja kokkuliimimised teha hoolega ja täpselt. Samuti tuleb hoolega reguleerida mudeli raskuspunkti, kandepindade ja juhtpindade vastastikust seisu ja mudeli käeshoidmist startimisel. Ja kannatlikkust, poisid, seda peab olema! kui mitu korda ei purune mudellennuk juba esimesel stardil. Parandame ja proovime uuesti, püüdes otsida viga, miks meie mudeli lend ei ole hää. Viga leitud, kõrvaldame selle kohe. Eriti sageli juhtub, et üks või teine osa hakkab logisema. Logiseva lennukiga ei tohi lennata. See oleks võrdne enesetapmisele. Peame seda tõsiasi juba mudelite juures silmas.

Meie mudelil kipub sagedamini ette tulema viga, et kõrgustüür, millele kinnitub ka pöördetüür, ei püsi küllalt kindlalt kohal. Selle vea vältimiseks liimime kõrgustüüri alla papiriba nii, et see haarab kere tagaosas ja seega kinnitab kõrgustüüri kere külge alt poolt.

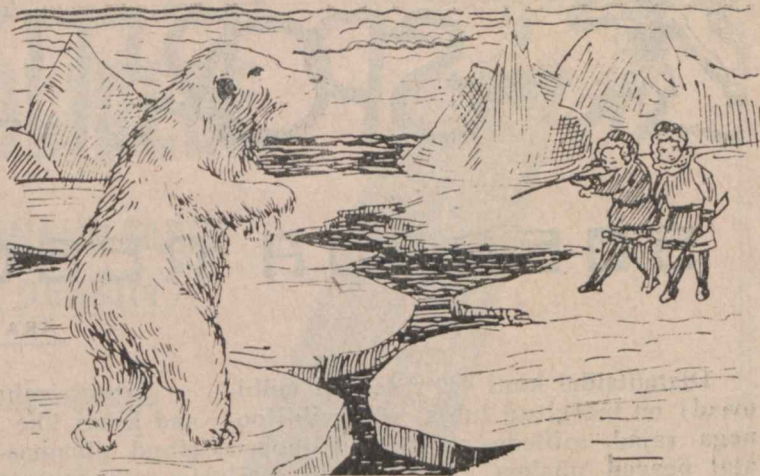
Et suur preemia —

JALGRATAS

just

Teile langeks selleks suurendage oma võiduvõimalusi suureks preemiaks jagamiseks seega, et võtate osa

TELLIMIS-VÕISTLUSEST (vaata „Õpilasleht“ nr. 13).

VÕISTLUSTÖÖ

3

Katsetage, ja Te näete, et PÄRIS LIHTNE on hankida oma sõprade-tuttavate hulgast

2 UUT „ÕPILASLEHE“ AASTATELLIJAT

või kr. 4.— väärtuses pisitellimisi), kuid Teie

VÕIDUVÕIMALUSED SUURENEVAD 2 KORDA,

sest Teie eest on nüüd väljas 2 nime (oma tellimiskaart ja kupong). Kes aga toob juurde 3 uut aastatellijat või kr. 6.— ulatuses pisitellimisi, sellel

SUURENEB VÕIDUVÕIMALUS 3 KORDA

Kui pääle arvukaid katseid oleme oma mudeli seadnud lennukorda, siis ei ole kuni 200 m lennumatkad sugugi haruldased. Ja õhus võib meie mudel püsida rohkem kui minuti. Muidugi peab stardikoht olema kõrgem ja ilm soodne startimiseks.

Mudellennuki lennuomaduste reguleerimise paremaks läbiviimiseks on soovitatav kasutada juurdelisatud tabelit.

Lennuviga	Võimalik vea põhjus	Vea põhjuse kõrvaldamine
Lennujoon on liiga järsk. Mudel maandub suure kiiruga ja pörkab vastu maad.	1. Kõrgustüür ei mõju. 2. Raskuspunkt liiga ees.	1. Kõrgustüüri tagaosa ülespoole painutada. 2. Tasakaalustaja tahapoole nihutada, või kandepinnad ettepoole tuua.
Mudel teeb kurve, kas a) kohe pääle käest vabanemist või b) lennutee lõpppoolel.	a) 1. Tiibade V-kuju ei ole ühtlane. 2. Tiibade kohtumisnurgad ei ole ühtlased. 3. Vale start. 4. Pöördetüür ei ole õieti. b) 1. Raskuspunkt liiga taga. 2. Pöördetüür pööratud kõrval.	a) 1. Tiibade V-kuju reguleerida. 2. Tiibade kohtumisnurgad ühtlustada. 3. Uuesti ja õieti startida. 4. Pöördetüür otse või kergelt vastaspoole pöörata. b) 1. Raskus ettepoole tuua. 2. Pöördetüür reguleerida.
Mudel püüab lennata üles, kaotab kiiruse ja kukub.	1. Kõrgustüür liiga mõjuv. 2. Raskuspunkt liiga taga.	1. Kõrgustüür allapoole painutada. 2. Tasakaalustaja ettepoole või tiibu tahapoole nihutada.
Lennujoon on laineline.	1. Startimisel mudel tõugatud suunaga liiga üles või alla. 2. Kõrgustüür liiga mõjuv. 3. Raskuspunkt liiga taga.	1. Startimisel mudel õieti suunata. 2. Kõrgustüür õieti panna. 3. Tasakaalustaja ettepoole või tiibu tahapoole nihutada.

SÕERAJA REEGEID

ÄRA LAHKU OMA RAJALT . . .

Distantsidel kuni 400 meetrini (lühimaad) on märgitud lubja- või kriidijoonena rajad, milledes võistlejad jooksu ajal peavad püsima. On ju neil mail jooksjate kiirus suur ja võiks tulla sagedasi „nügimisi“ ja selle tagajärjel õnnetusigi. Selle vältimiseks loositakse lähtes võistlejate vahel rajad, mille laius 1,25 m. Teame, et staadionil, kus tuleb läbida jooksjal peagu ring, iga ringjoon, mis on lähemal keskpunktile (mille raadius on lühem), on ka ise lühem. Ja et mehel, kes satub loosiga välisrajale, tuleks joosta palju rohkem maad. Kes on näinud võistlusi, need teavad, et välisrajal jooksjatele antakse stardis niipalju edumaad, kui palju nende ring on pikem siseraja ringist.

Raja laiust mäletame, teame ka, et jooksu ajal ei tohi oma rajalt lahkuda. Kuid nüüd tekib küsimus, kus on siis kasulikum joosta — kas raja siseserval või väliserval. Kellel geometria on selge, see vastab sellele kohe.

Määrus ütleb, et raja pikkust mõõdetakse siserajal 30 cm ja teistel 20 cm siseservast. Mispärast siis nii?

Oleme näinud, et siserada piirab tsement- või laudserv. Ja sinna võib jooksja kergesti kiirel jooksul sattuda jalaga peale. Tagajärg võib olla väga halb! Kui ta aga jookseb 30 cm sest äärest kaugel, siis pääleastumisi ei juhtu. Teistel radadel aga sellist järsku serva pole ja sääb võib jooksja olla ligemal siseservale. Ta võib isegi astuda lubjajoonele, ilma et talle juhtuks halba. Alles siis, kui jooksja naelkingad jätavad jäljed sissepoole 5 cm laiust lubjajoonet, teatavad kurvekohtunikud sellest ja järgneb võistleja jooksu tühistamine.

Juhtub vahel, et kohtunikud pigistavad kinni ühe silma. Eriti siis, kui väsinud pikamaa-mehed saavad finiši, ise pingutusest kõikudes kahele poole. Ja siin on juhtunud sageli, et võistleja lahkub oma rajalt. Või näiteks 400 m tõkkejooksus tõkkel tasakajalu kaotab ja kergelt astub naabri rajale, ilma et seejuures tema jooksutee lüheneks. Juhtub ta aga seejuures kaasvõistlejat takistama, siis on kindel, et tema jooks tühistatakse.

2 MEETRIT EDUMAAD

Juhul, kui võistlejad lastakse lahti koos, ilma nende vahel jooksuradasid välja loosimata, nagu see sünnib alates 800 m pikemal distantsidel ja väiksemal võistlusil ka lühimais, võivad joosta kõik siserajal. Mõõdutakse vastasest ikka väljaspoolt ja nüüd järgneb oluline punkt: Enne ei tohi asuda väljastpoolt-möödunu siserajale vastase ette, kui ta on siserajal jooksvast mehest vähemalt 2 meetrit ees. Muidu takistaks ta võistlejat, võides oma naelkingadega talle tekitada vigastusi. Eriti ägedaks kipub minema trügimine 800 m lähtes, kus on esinenud sagedasi kukumisi. Teadagi kukumisega kaotatakse vähemalt paarkümmend meetrit ja seda on hiljem võimatu tasa teha. Ainult väga kiired startijad pääsevad otsekohe siserajale. Kuid sagedamini on seda möödumist tarvis just jooksu kestel — ja seda reeglit tuleb pikamaajooksjail alati mees pidada.

Ja finišis!

Võidakse arvata, et siin on kõik selge ja lihtne. Aga just siin on tulnud sa-

KOOLIDELE

*JOHANN FABER

DESSIN

Haamritemärgiga

Pliiatsivabrik A.-S. JOHANN FABER

gedasti lahendajaks kutsuda fotomees või filmiväntaja, et teha kindlaks, kes esimesena jõudis üle lõppjoone. Nii-võrt võrdvõimelised on olnud mehed, et rind rinna kõrval vajuvad läbi finishi-joone. Ja Berliini olümpiaadil filmi-
lin t tunnustas naiste 80 m tõkkejooksu võitjaks itaallanna, kuna 5 esimest olid nii tihedalt koos, et harilikult silmaga ei suudetud seda kindlaks teha. On aga juhtunud, et võistleja nõrkeb pingutu-
sest ja kukub enne lõppjoont. Käed ja keha on üle lõppjoone — on mees lõpetanud jooksu või mitte?

Seekord siiski mitte — jalad pea-
vad olema jõudnud üle lõppjoone, siis alles mehe jooks loetakse lõpetatuks.

E. Suviste, Akste.

N.

SUURED MEHED

Sakslane: Meil on kunstnik, kes suvepäeva maalil niivõrd loomulikult, et soojamõõtja tema töötoas +50° tõusis.

Venelane: Meil on veel parem. Tema maalil vanamehe näopildi nii elavana, et sel iga kolme päeva tagant juukseid ja habet tuleb ajada.

Juut: See keik pole veel medagi, vat meie mees maalima ühest suurest kurjategijast nii elusa pildi, et kui teine päev töötuppa minema, pilt olnud ära pegenenud ja ka kunstniku raha ühes viima.

Ed. Jents, Nuia

N.

ANTS JA HANI

Opetaja ütleb: „Antsuke loe!“

Ants hakkab lugema: „H... a...!“ Viivuks ta vaatab tüki kõrval seisvat pilti ja hüüab: „Parts!“

41. SPIRAAL (5 punkti)

1			2	3			4	5		6	7	8
	17	18		19	20				21		22	9
16	15			14	13				12	11	10a	10

1—2. Värvus, 3—5. Eesti laulja, 1—5. Grossschmidt-Suursepa teos, 5—7. Esimesi inimesi, 6—9. „Keha ja...“, tuntud teos, 8—10a. Väeti laps, 10—12. Jaam kitsarööpalisel raudteel, 12—14. Järv Soome-Vene piiril, 13—15. Muistne Rooma provints, 15—16. Suddermann'i näidend, 16—18. Tegelane teosest „Ümera jõel“, 17—19. Kalapüügi riist, 20—21. Söödav ese, 21—22. Kella häälsitus.

H. Puksand, Orava

42. KOMBINEERIMISMÕISTATUS

2 punkti

1	A		
2		G	
3			A
4			N
5			E
6		I	
7	D		
8		A	
9			S
10			A

Asetada sõnad kastidesse nii, et sõnade esitähed annavad jõe Eestis ja lõpptähed kooha Valgamaal. Igale ruudule vastab üks täht. Osa tähti on antud.

Tähendused:

1. Tulesüütamise abinõu vanasti. 2. Saar Eesti vetes. 3. Näo osa. 4. Eesti luuletaja. 5. Hõre, harv. 6. Riik Aasias. 7. Mõte. 8. Tekib hõõveldamisel. 9. Teravili. 10. Linn Türgis.

S. Kruusimägi, Väike-Maarja

43. ARVMÕISTATUS (2 punkti)

a	b
c	d

$$a : d = c + d$$

$$c = a : d - d$$

$$b \times d = \frac{a}{2}$$

$$b + c + d = \frac{a}{2}$$

$$a + b + c + d = 36$$

Leida arvude a, b, c, d väärtused!

Lahendid saata 30. jaan.

TÄNASED AUHINNAD:

1. M. Sillaots — Trips, Traps, Trull
2. Y. Karilas — Ch. Dickens
3. R. Kipling — Elevantilaps
4. S. Topelius — Adalmina

„ÕPILASLEHE“ NR. 11/12 ILMUNUD MÕISTATUSTE LAHENDID

RISTSÕNA NR. 36

Paremale: 1. Teraspoiss, 7. na, 9. agar, 10. ka, 10a. is, 11. kel, 12. aniiis, 13. aami, 14. null, 15. Essen, 16. jkl, 17. te, 18. talv, 20. mm, 22. Andamaanid.

Alla: 1. Tanganjika, 2. re, 3. sügis, 4. paas, 5. ii, 6. Stalingrad, 8. ainuke, 10. Kemer, 11. kask, 13. as, 15. Eelma, 17. tamm, 19. dd, 21. nn.

MAAGILISED KASTID NR. 37

1. Roht, 2. Ohio, 3. hiir, 4. Tori, 5. Irak, 6. Riia, 7. Aita, 8. kaal, 9. talu, 10. alas, 11. lagi, 12. usin.

SILPMÕISTATUS NR. 38

1. Umbuse raba, 2. Uusikaupunki, 3. Sürgavere, 4. Ermistujärv, 5. Entusiasm, 6. Skandinaavia, 7. Tahkuna, 8. Ingerlased. UUS-EESTI.

VÕTMEMÕISTATUS NR. 39

1—16. Toomas Nipernaadi, 17—27. Linnakoski, 28—35. Kogerman, 36—42. Maritsa, 43—50. Cromwell.

I treener — angaar — Wells
II Tagahoovis — Radom — Mesopotaamia
III Cincinnati — Kalkun — Kemi

ÕIGESTI LAHENDASID:

H. Kaljumäe (14), H. Joonuks (11), V. Neemaja (14), V. Obet (14), K. Solon (14), N. Lillemets (14), E. Varblane (11), H. Kitvell (14), A. Kirsal (2:14), H. Rabaloo (11), T. Rohumäe (14), L. Tuur (14), A. Kärdi (14), V. Metsoja (14), J. Hansen (11), L. Schasmin (14), E. Kala (9), R. Ingeland (14), B. Tomberg (14), H. Haberland (14), H. Verev (8), E. Lepik (11), H. Mosin (14), K. Pender (11), Ü. Laur (9), U. Kruuse (11), I. Grüntal (14), K. Veerlaan (3:14), K. Pint (11), E. Tulving (14), E. Pae (11), H. Kivirähk (14), Ü. Tuur (9), J. Kaarna (14), J. Veermäe (14), V. Haugas (6), Ü. Vannus (14), A. Simm (14), V. Linnuse (14), E. Lehtla (14), A. Nigol (14), K. Raig (2:14), A. Kaasikmäe (9), J. Kruusimägi (14), E. Kirss (11), E. Reinola (14), A. Kүүts (14), A. Jõgiste (11), J. Kivistik (14), A. Pääsukene (2:14), A. Lehtsalu (14), H. Oja (2:14), J. Haberland (14), E. Herne (14), L. Hannus (2:8), H. Lepik (14), E. Jents (10:14), H. Juhkam (11), K. Tullus (2:14).

JÕULUVANA JAGAS AUHINNAD:

V. Obet — Nahksuka jutud
J. Hansen — Mari-Ann
H. Kivirähk — Polaarsõdurid
A. Nigol — Poolaastak „Õpilaslehte“
A. Kirsal — Musti
A. Pääsukene — Jõuluõhtu
K. Veerlaan — Helbeke

Toimetuse ja talituse: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilasleht“ ilmub üks kord nädalas (25 n-rit õppeaasta jooksul). Tellimishind postiga: aastakäik (25 nr.) — kr. 2.00; (15 nr.) — kr. 1.40; (10 nr.) — kr. 1.00; (5 nr.) — kr. 0.50. Kuu- luteuse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 7 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rüütli 4, Tartus, 1939.